

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет історії, політології та міжнародних відносин

Кафедра міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНА МІКРОЕКОНОМІКА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

Галузь знань 29 Міжнародні відносини

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ____ від «31» серпня 2021 р.

Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Міжнародна мікроекономіка
Освітня програма	Міжнародні економічні відносини»
Спеціалізація	Міжнародні економічні відносини»
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини»
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	2 курс/1 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекцій – 12 годин, семінарські заняття – 18, самостійна робота – 60 годин
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Метою вивчення даної дисципліни є формування ринково орієнтованого економічного світогляду і знань у студентів щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання.

Основними завданнями вивчення даної навчальної дисципліни є: надання знань про базові положення мікроекономічної теорії; прищеплення навичок використання інструментарію мікроекономічного аналізу; підготовка до вивчення прикладних дисциплін, що базуються на мікроекономічній теорії.

Загальні і фахові компетентності

Загальні компетенції:

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Фахові компетенції:

СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причиннонаслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Програмні результати навчання

РН 2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

РН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

РН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН 14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

РН 18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

РН 23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Предмет і метод мікроекономіки. Теорія граничної корисності та поведінки споживача	Студент повинен знати: особливості предмету дослідження мікроекономіки як складової економічної теорії та її основні функції; причини виникнення основних суперечностей між потребами економічних суб'єктів і ресурсами, які є в їхньому розпорядженні; основні гіпотези теорії поведінки споживача; важливі компоненти споживчого вибору; умови рівноваги споживача. Студент повинен уміти: здійснювати розрахунки альтернативної вартості кожного	Тестування, опитування, розв'язування задач

		управлінського рішення, яке приймають окремі економічні одиниці на мікрорівні; охарактеризувати особливості поведінки і механізм прийняття рішень окремими економічними мікросистемами, які прагнуть досягти поставлених цілей; пояснити, на чому ґрунтується теорія споживчого вибору; визначити стан рівноваги споживача за кардиналістською теорією корисності.	
2	Ординалістська теорія поведінки споживача. Аналіз поведінки споживача. Попит і пропозиція, їх взаємовідносини	Студент повинен знати: сутність кривих байдужості (індиферентності) та їхнє практичне застосування; сутність бюджетного обмеження споживача; умови рівноваги споживача; ступінь впливу цінових змін і змін у доходах споживача на криву індивідуального попиту; сутність і практичне значення ефектів доходу та заміщення; основні чинники, які визначають пропозицію на ринку; механізм формування ринкової рівноваги; причини та наслідки державного впливу на рівновагу ринку; основні види еластичності попиту та їх практичне значення; чинники впливу на цінову еластичність попиту; фактори впливу на еластичність пропозиції; практичне застосування теорії еластичності. Студент повинен уміти: проаналізувати поведінку споживача на основі гіпотез порядкового виміру корисності; пояснити економічний зміст кривих байдужості	Тестування, опитування, розв'язування задач

		(індиферентності) для різних товарів; визначити стан рівноваги споживача на основі використання ординалістського підходу до аналізу поведінки споживача; охарактеризувати особливості поведінки виробників на ринку та фактори впливу на пропозицію їхньої продукції; пояснити, у яких випадках ринкова рівновага порушується при зміні попиту чи пропозиції і процес пристосування до нової рівноваги; проаналізувати інструменти впливу держави на процес ринкового ціноутворення і значення рівноважної ціни; розрахувати показники еластичності попиту за ціною власного блага, за ціною спорідненого блага, за доходом споживача; пояснити вплив зміни ціни на сукупну виручку підприємця у випадку еластичного попиту, нееластичного попиту.	
3	Мікроекономічна модель підприємства. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника. Витрати виробництва	Студент повинен знати: сутність та основні характеристики підприємства як виробничо-ринкової системи; сутність та основні види виробничої функції; характер зміни параметрів виробничої функції у короткостроковому періоді; можливості заміщення одних виробничих ресурсів у процесі виробництва іншими; характер зміни параметрів виробничої функції у довгостроковому періоді; сутність та основні види витрат підприємства та прибутку; характер зміни витрат підприємства у	Тестування, опитування, розв'язування задач

		короткостроковому періоді та основні показники його діяльності; динаміку довгострокових середніх і граничних витрат; оптимальний шлях (траєкторію) розвитку підприємства у довгостроковому періоді. Студент повинен уміти: застосовувати аналітичні методи оцінки аналізу діяльності підприємства у миттєвому, короткостроковому та довгостроковому періодах; визначити найбільш оптимальну стадію та обсяг виробництва з точки зору економічної ефективності; розробити рекомендації для підприємства щодо вибору оптимальної стадії виробництва у поточному періоді та на перспективу; застосовувати аналітичні методи оцінки для аналізу витрат підприємства у короткостроковому та довгостроковому періодах; перевірити раціональність прийняття управлінських рішень з точки зору альтернативної вартості; визначити траєкторію розвитку підприємства з точки зору економічної ефективності; розробити рекомендації для підприємства щодо оптимізації витрат виробництва та максимізації прибутку у поточному періоді та на перспективу.	
4	Ринок досконалої конкуренції. Монопольний ринок	Студент повинен знати: основні ознаки та умови ринку досконалої конкуренції; особливості попиту на продукцію фірми і галузі; умови максимізації прибутку у	Тестування, опитування, розв'язування задач

		короткостроковому та довгостроковому періодах; особливості поведінки фірми в умовах динамічності ринкової кон'юнктури; особливості побудови кривої пропозиції окремої фірми у короткостроковому та довгостроковому періодах; ефективність ринку досконалої конкуренції; основні ознаки та умови монопольного ринку; сутність монопольної влади та основні показники її розрахунку; основні бар'єри входу на монопольний ринок для потенційних конкурентів і виходу з нього; особливості прийняття рішень фірмою-монополістом стосовно цін та обсягів випуску; особливості поведінки монопольної фірми в довгостроковому періоді; ефективність ринку чистої монополії. Студент повинен уміти: ідентифікувати умови ринку; визначити короткострокову рівновагу фірми та фактори, що на неї впливають; охарактеризувати особливості поведінки підприємства на ринку досконалої конкуренції в умовах динамічних змін; проаналізувати реакцію галузі на зменшення (збільшення) ринкового попиту; порівняти ефективність реальних типів ринкових структур із умовами досконалої конкуренції; розрахувати індекси концентрації ринку та монопольної влади функціонуючих на ньому фірм; охарактеризувати особливості	

		поведінки підприємства на монопольному ринку в умовах динамічних змін; проаналізувати реакцію фірми на зростання ринкової ціни; оцінити ефективність монопольного ринку; робити висновки щодо необхідності, напрямів і шляхів реалізації антимонопольної політики держави.	
5	Олігополія та монополістична конкуренція	Студент повинен знати: основні ознаки та умови олігополістичного ринку; умови, які стимулюють підприємства до укладення таємних угод; моделі ціноутворення в умовах олігополії; особливості конкуренції між фірмами за обсяги випуску; умови формування та реалізації картельних угод; особливості та необхідність проведення антимонопольної політики; основні ознаки та умови ринку монополістичної конкуренції; особливості ціноутворення в умовах монополістичної конкуренції; умови досягнення рівноваги монополістичного конкурента у коротко- та довгостроковому періодах; відмінності ринку монополістичної конкуренції від інших видів ринкових структур та його ефективність. Студент повинен уміти: обґрунтувати стратегічну поведінку фірми на олігополістичному ринку; дати оцінку встановлення рівноваги на олігополістичному ринку; визначити фактори, які сприяють змові олігополістів, і фактори, які	Тестування, опитування, розв'язування задач

		загострюють конкуренцію на ринку; аналізувати поведінку підприємства на ринку олігополії з точки зору теорії ігор; оцінити економічну ефективність олігополістичного ринку; визначити короткострокову рівновагу монополістичного конкурента та фактори, що на неї впливають; застосовувати аналітичні методи оцінки витрат монополістичного конкурента на нецінову конкуренцію; аналізувати поведінку підприємства на ринку монополістичної конкуренції в умовах змін ринкової кон'юнктури.	
6	Ринок факторів виробництва. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту. Інституціональні аспекти ринкового господарства	Студент повинен знати: роль виробничих факторів у формуванні пропозиції готової продукції та встановленні цін на неї; обставини, які визначають попит на виробничі фактори та його особливості; особливості ціноутворення на ринках факторів виробництва в умовах досконалої та недосконалої конкуренції; сутність ефекту зворотного зв'язку та особливості встановлення загальної рівноваги; принцип застосування діаграми Еджворта для аналізу ефективності в обміні та на виробництві; сутність моделі загальної рівноваги Л. Вальраса; причини, які викликають неповноту (асиметричність) інформації на ринку; неспроможності державної влади і неспроможності ринків; вплив екстерналій на економічну ефективність; необхідність і	Тестування, опитування, розв'язування задач

	причини втручання держави в економіку для вирішення проблеми екстерналій; відмінність суспільних благ від приватних Студент повинен уміти: визначити фактори впливу на пропозицію ресурсів на ринку; розрахувати вартість граничної продуктивності ресурсів, які використовуються фірмою у процесі господарської діяльності; оцінити попит на фактори виробництва; визначити оптимальне співвідношення ресурсів, яке забезпечує фірмі мінімізацію витрат і максимізацію прибутку; змодельовати ситуацію простого обміну у двосуб'єктній двопродуктовій економіці; будувати модель рівноваги в обміні та лінію контрактів; будувати модель рівноваги у виробництві та криву виробничих можливостей; будувати модель загальної конкурентної рівноваги Л. Вальраса; використовувати інструменти для усунення небажаних наслідків зовнішніх ефектів; оцінювати межі державного втручання у функціонування економіки, виходячи із реальної економічної, політичної, соціальної ситуації в країні; розробляти пропозиції щодо використання основних методів державного впливу на економіку, їх пріоритетності.	

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	6
Семінарське заняття	20
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	14
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекція	1		1		1		1		1		1							6
Семінарські з-тя		2		2		2		2		2		2		4		4		20
Самостійна р-та													5		5			10
Індивідуальні завдання			2		2		2		2		2		2		2			14
Залік/Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь	1	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	7	4	7	4	50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література	
1. Гронтковська Г. Е., Косік А. Ф. Мікроекономіка. Практикум. К.: ЦУЛ, 2019. 418 с. (таблиці, схеми). 2. Базілінська О. Я., Мініна О. В. Мікроекономіка : навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2019. 352 с. 3. Козак Ю., Логвінова Н., Пахомов Ю. Міжнародна мікроекономіка. Центр навчальної літератури, 2017. 368 с. 4. Поплавська Ж.В., Крися О.Й. Мікроекономіка. Теорія і практика управлінської економіки. Навчальний посібник. 3-тє вид. Видавництво «Алерта», 2016. 284 с. 5. Кравчук Ю.Б. Мікроекономіка: Навчальний посібник. Харків, ХНУВС, 2016. 133 с. 6. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: Навчальний посібник / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ, «ЛілеяНВ». 2015. 348 с. 7. Мікроекономіка : навчальний посібник. Ч. 1 / уклад.: Н. М. Нілова, Т. О. Семененко, Т. І. Гончарук, Д. В. Олексіч; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». Суми : ДВНЗ «УАБС», 2013. 172 с. 8. Кравченко О.А. Мікроекономіка: теоретичні основи: навчальний	

посібник / О.А. Кравченко ; Міністерство освіти, науки, молоді та спорту України, Одеський національний політехнічний університет. Одеса: В.В. Букаєв, 2013. 134 с.: іл.

9. Попов О.Є. Мікроекономіка : навчально-практичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / О. Є. Попов, В. І. Отенко, І. М. Колесніченко та ін. ; за заг. ред. докт. екон. наук, доцента Попова О. Є. Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. 336 с.

10. Макаренко П.М., Попова Т.В., Васильченко О.О. Мікроекономіка : навчальний посібник / П.М. Макаренко, Т.В. Попова, О.О. Васильченко. Мелітополь : Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2013. 432 с.

11. Ачкасов А.Є. Мікроекономіка: тренінг-розрахунок: навчальний посібник / А.Є. Ачкасов, І.А. Островський, С.Б. Тимофієва ; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Харківська національна академія міського господарства. Харків: ХНАМГ, 2012. 247 с.

12. Мікроекономіка : підручник / А.П. Наливайко, Л.А. Азьмук, П.Г. Банщиків та ін.; за наук. ред. А.П. Наливайка. К. : КНЕУ, 2011. 446 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Міжнародних економічних відносин ПНУ ім. Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола 1, сайт https://kmev.pnu.edu.ua , kaf_mev@pnu.edu.ua, (0342)75-20-27
Гостьовий лектор	Мариненко Наталія Юріївна
Контактна інформація викладача	n_marynenko@ukr.net

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Плагиат не допускається
Пропуски занять (відпрацювання)	Відпрацювання допускаються (опрацювання теми, а також виконання завдання із теми)
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Допускається з додатковими вимогами
Невідповідна поведінка під час заняття	Не допускається
Додаткові бали	Існує можливість отримати при самостійному опрацюванні додаткових тем
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Платформи Prometheus, Coursera etc.

Викладач: _____